

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Preceptoriu[m] Nico. [de] Lira ordinis seraphici Francisci/
siue Expositio tripharia breuis vtil[is] in decalogu[m] legis
diuine**

Henricus <de Frimaria>

Nicolaus <de Lyra>

Colonie, 19.05.1495

Cjrca s[e]c[und]am exposit[i]o[n]e[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-31207

Costat autē q̄ oē mendatium cum sit maluz fm se
 non p̄t a pctō excusari. z iōo mentes p̄fectoz tāto
 amore debēt in p̄tate fundari. q̄ nunq̄ v̄l leuiter
 mētiant̄ p̄ quocūq̄ piculo euitādo. Naz fm Au-
 gustinū i h̄ casu non ē mētiedū. sed p̄tate prudent̄
 ter celari p̄t sub tanta verboz dissimulatōe. vt di-
 cit Aug⁹. libro de vera religione. z i questionib⁹ su-
 pra Genesim. vbi dicit cū Abraaz asseruit vxores
 suā esse sorores ei⁹. p̄tatem prudent̄ celare voluit
 non mētiri. Soroz em̄ ei⁹ dici poterat. qz filia fra-
 tr̄ erat. vt ip̄emet Abraam dicit Gen. ii. Thare
 genuit Abraam. z Nachoz. z Aram. Et post du-
 xerūt Abraam z Nachoz vxores. Nomen vxoris
 Abraā: Saray. z nom̄ vxorz Nachoz. Melcha
 filia Araz patr̄ Melche z Jelse. id est Saray
 cognominata Jelse. Ad tertiū respōdet Aug⁹.
 i libro cōtra mendatiū. Nam vt ip̄e dicit intelligen-
 dū est sc̄tōs patres illa p̄ba dixisse nō itentōne fal-
 lendi. s̄ figuratiter z p̄phetice. Nā Abraaz excusa-
 tur qū dicit se reuersurū cum puero. vel qz p̄hetice
 hoc dicit. vel qz firmiter credidit q̄ deus eum i mo-
 mēto resuscitaret sciens p̄missionē diuinaz castari
 nō posse q̄ sibi dictū est: i Isaac vocabit̄ tibi semē
 vt p̄z. 22. q. 2. ca. Abraam. Jacob et̄ dicendo se
 p̄mogenitum nō ē mentit⁹. qz non dicit se p̄mo ge-
 nitū rōne natiuitat̄: s̄ iure emptōis. z legitie com-
 mutatōis. Sic dicit x̄ps Joannem esse Heliam
 non in persone veritate. sed in virtut̄ imitatione.
 vt patet. 22. q. 2.

~~DE TRASCAM EXPOSITIÖEZ. Nota q̄ i verb̄~~

PRECEPTA

Primo nocivus offendit duodecim genera hominum: quod
in prima sex ledit fraternam fidelitatem. quod per **Q**uarta
primi sunt qui offendit primum suum deridendo et substan-
nando quod timere debet illud subannas subannabit
et deridens deridebit. **S**ecundi sunt qui bona dicta et fa-
cta proximi conantur diminueret illa per iudicium teme-
rarium pervertere: quod est enorme peccatum. quod per hoc homo sibi
usurpat divinum honorem/divinam sapientiam et iustitiam
quod ratio predictorum soli deo convenit quod est arbitrium et cognitio
secretorum. **T**ertii sunt qui falsa perditio sub specie
amoris proximum quod latent tradit et isti sunt siles Ju-
de qui per osculum sub specie amoris christum perdidit. **Q**uar-
ti sunt qui per invidiam et odiosam detractorem famam proxi-
mi denigrant. Et hoc detractio sit peccatum oris. propter
excessum tamen criminis peccatis oris non connumerat quod
sunt numero duodecim. sed sub homicidio reponit: ut
visum est. Cuius ratio est: quod sicut vipera vno flatu tres
homines occidit: ita tria homicidia spiritualia in vna de-
tractione committuntur. quod detractor seipsum et audien-
tem et eum qui detrahitur frequentius in mente audientium
spiritualiter occidit. **Q**uinti sunt qui proximum iudicium et
improperis perturbant. et isti spiritualiter in facie
christi spuunt et sputis verborum suorum amabilem
eius faciem inficiunt. **S**exti sunt qui per livorem
vel arrogantiam proximum indebite reprehendunt et
omnes isti ledunt fraternam fidelitatem. **A**lij sunt
qui proximum verbis duplicibus et simulatis decipi-
unt pretendendo amorem in facie. sed gerunt livo-
rem in corde. De quibus dicit propheta Labia dol-
losa in corde et corde locuti sunt. Dolus enim cor

COLLAGIUM

mellicitū gerit ī ore/felleum autē cor gerit in mente
Secūditū q̄ primū verbis rixosis ad iracūdiāz
puocant. q̄ q̄dem verba tria mala causant. **P**ri-
mū est q̄ p̄ verba rixosa pax cordis tollit̄ z fratna
dilectō minoratur. **S**cōm est quia tales rixosē
in mente consueuerunt esse obstinati/quia nec ab
alijs doctoribus volunt dirigi/nec pro suis defe-
ctibus reprehendi. **T**ertium est q̄ isti per men-
tis obstinationem magis in suis defectibus insi-
stunt/z plus ceteris in peccatorum nexibus ligan-
tur. ideo de mente obstinata dicit̄ Psalmista Fiat
ei sicut vestimentū quo operitur: z sicut zona qua
semper precingit̄ In quo euidenter ostendit̄ q̄ ta-
les obstinati z peccandi consuetudine/z peccato-
rum nexibus plus ceteris constringuntur. **T**er-
tij sunt qui verbis procacibz z lasciuīs inuerecun-
de prolatis proximū scandalizant et mentis inte-
gritatez corrumpūt. quod quantum sit peccatū hoc
ostendit dñs **M**ath. 18. dicens oculū dextrę/ma-
nū/z pedem eruendos z abscondēdos p̄pter scāda-
lū euitandū. Nam per oculū intelligit̄ ille q̄ nos ī
actibz spiritualibz dirigit. per manū intelligit̄ ille
q̄ nobis vite necessaria ministrat. per pedem vero
ille qui acrus nostros exteriores disponit. Et qui-
libet istorū quantumcunqz sit necessarius. tamē ip̄-
us amor propter scandalū ē abscondēdus. **Q**uar-
ti sunt discordiā inter homīes seminantes. quod
p̄ctm̄ dñs iter oīa alia magis detestatur sicut per
oppositū de concordia z charitate z cordiuz vnita-
te maxime delectatur. **U**nde istireuera christum

PRECEPTA

plus perturbant q̄ ille qui latus eius lancea aperuit/vel qui eum cruci clavis affixit. Cuius rō est quia tales eius sanguinem euacuāt per quez oīa pacificauit/siue que in celis sunt siue que in terris.

Quinti sunt qui malis consilijs hoīem ad peccandū inducūt: **S**exti sunt q̄ salubre consilium et cetera pietat̄ opa p̄ximo subtrahunt/sicut non corrigere delinquentes non se dare lites/nō istruere ignorantes/z huiusmodi:

Ubi tertiā expositiōez ē aduertēdū q̄ fact̄ simulatis offendūt duodecim genera hoīm quorum quattuor offendunt sub specie simulate sanctitatis. quattuor sub specie simulate veritat̄. quattuor sub specie simulate iusticie z equitat̄. **C**irca primum modum offendunt indigne cōmunicantes. Nam tales deo maiorē iniuriā faciunt q̄ iudas qui ipsum tradidit. quod pat̄. qz castrum dei scilicet mentis puritatem in qua de^o maxime delectatur hostibus tradunt z ipsum deum de cordis hospitio turpiter eijciunt propt̄ qd̄ tales per sumptionem sacramenti/nec in gratia/nec in virtutibus fecundantur sed in peccatis potius obdurantur. quod aperte figuratum ē ī māna celesti que liquefiebat ad solem/z arefcebat ad ignem. In quo designatur q̄ mens que cum deuotione z puritate ad sacramentum accedit in donis z gratijs fecundatur. que vero cum cupiditate z ardore concupiscentie ad sacramentum accedit: in peccatis per subtractionem gratie obduratur.